

Oversigter over centrale bidrag til videngrundlaget for fag og fagområder i læreruddannelsen

I det følgende præsenteres en skabelon til litteraturoversigter, der angiver centrale bidrag til videngrundlaget for fag og fagområder i læreruddannelsen.

Skabelonen er udarbejdet på baggrund af input fra såvel de nationale faggrupper som LLN og med afsæt i en tværlæsning af de eksisterende litteraturlister. Med skabelonen lægges der op til en fælles tilgang til arbejdet med oversigter, som naturligt tager afsæt i de eksisterende litteraturlister, men samtidig kan medføre væsentlige ændringer og justeringer. De opdaterede oversigter udarbejdes af de nationale faggrupper for de enkelte fag og fagområder i læreruddannelsen.

Oversigterne kan for nogle fags vedkommende udarbejdes helt eller delvist i fællesskab med beslægtede fag (fx natur- og sprogfag), mens der inden for andre fagområder i stedet kan finde en opdeling sted (fx lærerens grundfaglighed).

Oversigterne omfatter de tekster, som de nationale faggrupper i samarbejde med tilknyttede forskere vurderer som centrale bidrag til videngrundlaget for det pågældende fag/fagområde i læreruddannelsen. Oversigterne henvender sig primært til studerende og undervisere i læreruddannelsen og sigter mod at give indblik i centrale dele af faget/fagområdets videngrundlag. Oversigterne er *vejledende*; de angiver tekster, som studerende kan forvente at møde i undervisningen eller selv kan opsøge, og de kan fungere som inspiration for undervisere i planlægningen af undervisningen, men der er ikke tale om pensumlister. Oversigterne er *dynamiske*, og det anbefales derfor, at de løbende revurderes for at sikre et opdateret videngrundlag. Et opdateret videngrundlag udelukker ikke 'ældre' tekster – der peges på de tekster, der skønnes centrale for faget/fagområdet uanset udgivelsestidspunkt.

Oversigterne kan indeholde forskellige typer tekster, fx forskningsartikler, faglige artikler, grundbøger, evalueringer og udredninger. Herudover kan oversigterne angive andre centrale ressourcer, som kan kvalificere studieprocessen, eksempelvis nationale og internationale videncentre og relevante tidsskrifter. Teksterne er

fortrinsvis på dansk eller andre nordiske sprog, men kan også være på engelsk (eller tysk/fransk).

Skabelonen for oversigterne tager udgangspunkt i, at de nationale faggrupper udpeger et antal centrale faglige områder, som de peger på centrale tekster indenfor. Der angives desuden 3-5 faglige nøgleord for hvert fagligt område. Teksterne listes i henhold til almene standarder for referencehåndtering – gerne med et link, hvis der findes en open access-udgave af den pågældende tekst. Først i skabelonen er der mulighed for, at de nationale faggrupper i en kort læsevejledning redegør for udvælgelseskriterier eller andre væsentlige overvejelser. Herefter følger de faglige områder, hvorefter der er plads til at angive tekster, der er relevante for faget/fagområdet inden for de fire nationalt fastsatte tværgående indsatsområder. Sidst i skabelonen er der mulighed for at angive øvrige vidensressourcer, der går på tværs af de faglige områder og ikke har form af enkelte tekster.

Ud over at fungere som organiserende princip i udarbejdelsen af oversigten kan udpegningen af centrale faglige områder være et redskab til at følge den faglige udvikling inden for faget/fagområdet. Her og nu er skabelonens primære funktion at fungere som afsæt for udarbejdelse af opdaterede oversigter for de enkelte fag og fagområder. På længere sigt kunne oversigterne samtidig fungere som udgangspunkt for en løbende faglig diskussion internt i fag og fagområder i et blog-lignende forum, hvor underviserne i fagene/fagområderne løbende kan udveksle erfaringer med tekster, måder at anvende tekster på og komme med nye tekstforslag. Et sådant blog-lignende forum ville understøtte den løbende faglige dialog om udvikling af videngrundlaget og desuden fungere som et værdifuldt afsæt for den næste opdatering af oversigterne – og som grundlag for identificering af behov for at iværksætte af nye forsknings- og udviklingsinitiativer.

Skabelon:

Oversigt over centrale bidrag til videngrundlaget for fag/fagområde FRANSK

Faglige udvælgelseskriterier

Denne litteraturoversigt i franskfaget i læreruddannelsen er en oversigt over tekster, som understøtter de sprog-, kultur-, lærings- og dannelsessyn, som fagets faglighed og fagdidaktik er bygget op omkring. Teksterne er valgt ud fra deres relevans for **studerendes** sprog- og kulturtilenelse i et flersproget og et flerkulturelt perspektiv. Teksterne sigter mod både at dække en forskningsbaseret viden om fremmedsprogstilegnelse samt en forsknings- og praksisbaseret viden om fremmedsprogsundervisning.

En kommende sproglærer skal blive i stand til at planlægge, målsætte, gennemføre og evaluere en undervisning, der tilgodeser såvel den sproglige som den kulturelle dimension i faget. Franskelever skal have mulighed for at udvikle såvel sprogets form- som indholdsside i deres læringsforløb i grundskolen.

Grundlæggende viden for en kommende sproglærer er således, at undervisningen skal sigte mod, at elever får mulighed for at modtage input, producere output og indgå i interaktion med andre sprogbrugere lokalt og internationalt i et frankofont perspektiv. Det er desuden en forudsætning for elevens udvikling af sproglig præcision og korrekthed, at der sættes eksplicit fokus på sprogets formside men altid i kontekst. Undervisning i fagets kulturdimension, kommunikative aspekter, ordforråd og grammatik skal således altid foregå i sammenhæng. Af samme grund er den kommunikativt-funktionelle tilgang valgt som didaktisk omdrejningspunkt i relation til de valgte tekster.

Fagligt område 1 Mundtlige og skriftlige kompetencer samt kommunikationsprocesser	Kommunikative undervisningsaktiviteter med fokus på elevernes tilegnelse af mundtlige og skriftlige kompetencer med et anvendelsesperspektiv for øje	Brodersen, Dorteia & Kirsten Gibson (1982) Kommunikationsstrategier i folkeskolen. <i>Sproglæreren</i> , 7 Cummins, J. (2000) . Language, power and pedagogy. Bilingual children in the crossfire. Clevedon: Multilingual Matters. Cummins, J. (2003) . Reading and the Bilingual Student: Fact and Fiction. I G. Garcia (red.) <i>English Learner: Reaching the Highest Level of English Literacy</i> . Newark, DE: International Reading Association Daugaard, Line Møller (2015) : Dictogloss, sproglæringsstrategier og sproglæreridentiteter. I Helle Pia Laursen (red.), <i>Statusrapport 8. Tegn på sprog – tosprogede børn lærer at læse og skrive</i> , pp. 32-38. Hedevang, L. (2007) . Når franske lyde spænder ben for ordgenkendelsen. <i>Fransk Nyt</i> nr. 252: 31-36. Jensen, O.K. (1995). <i>Den franske ortografi</i> . København: Museum Tusulanum. Jensen, N. H. (1999) . <i>Fransk fonetik</i> . København: Gyldendal Jensen, O.K. & Thorsen, O.M. (2005) . <i>Fransk fonetik og fonologi</i> . Københavns Universitet
--	--	--

		<p>Jervelund, A. Å. (2007). <i>Sådan staver vi – om ortografi og stavefejl</i>. Danmark: Dansk lærerforeningens Forlag A/S.</p> <p>Lightbown, P. M. & Spada. (1993). <i>How languages are learned</i>. Oxford: Oxford University Press.</p> <p>Lund, K. (2015). "Fokus på sprog". I Gregersen, A. S. (red.) <i>Sprogfag i forandring – Pædagogik og Praksis</i>. Samfundslitteratur, pp. 87-127.</p> <p>Lund, K. (1999). Er kommunikativ undervisning kommunikativ? <i>Sprogforum 14 og Sprogforum 49-50 (2010)</i>, pp. 43-52.</p> <p>Martinez, P. (2012) (opr. 1996). <i>La didactique des langues étrangères</i>. Paris. Puf.</p> <p>Moirand, S. (1982). <i>Enseigner à communiquer en langue étrangère</i>. Paris : Hachette.</p> <p>Stenius Stæhr, L. (2015). "Ordforrådstilegnelse – fundamentet for kommunikativ kompetence". I Gregersen, A. S. (red.) <i>Sprogfag i forandring – Pædagogik og Praksis</i>. Samfundslitteratur, pp. 169-200.</p> <p>Wolf, Gabriele (2014). På opdagelse i elevernes sproglige repertoarer – på vej mod en heteroglossisk fremmedsprogsundervisning? <i>Sprogforum 59</i>, 87-94.</p> <p>Wolff, D. (2000). "Some reflections on the importance of writing in foreign language learning" in Plag, I. & Schneider, K.P. (eds). <i>Language Use, Language Acquisition and Language History</i>. Wissenschaftlicher Verlag Trier, pp. 213-226.</p>
<p>Fagligt område 2</p> <p>Sproglig opmærksomhed og fokus-på-form</p>	<p>Udvikling af børns sproglige opmærksomhed danner grundlaget for sproglæring. Undervisning i sprogfag fokuserer på elevernes tilegnelse af såvel fluency som accuracy.</p>	<p>Canale, M. (1983). "From communicative competence to communicative language pedagogy" in Richards, J.C. & Schmidt, R.W. (eds). <i>Language and Communication</i>. Longman, pp. 2-27.</p> <p>Haastrup, K. og Svendsen Pedersen, M. (1998). Input-output-interaktion. <i>Sprogforum 10</i>, pp. 7-13.</p> <p>Haastrup, K. (2004). Focus on form med afsæt i nordamerikansk forskning. <i>Sprogforum 30</i>, pp. 6-14.</p> <p>Moore, D. (2014). Sproglig opmærksomhed – en tilgang til at styrke sproglæring fra den tidlige barndom. <i>Sprogforum 58</i>, pp. 41-48.</p> <p>Moore, D. (2014). Eduquer au langage pour mieux apprendre les langues dès le plus jeune âge. http://www.unipress.dk/media/3546132/sprogforum_58_d_moore3.pdf</p> <p>Svendsen Pedersen, M. (2015). "Taskbaseret kommunikativ sprogundervisning". I Gregersen, A.S. (red.) <i>Sprogfag i forandring</i>. Samfundslitteratur (2. udgave), pp. 227-246.</p>

<p>Fagligt område 3</p> <p>Kulturforståelse</p>	<p>Kulturforståelse er et altfavnende kulturbegreb i sprogfagene. Interkulturel forståelse/kompetence anvendes som udtryk for det at være i stand til at omgås mangfoldigheden af synsvinkler og perspektiver i eget og andre samfund: sproglig og kulturel viden, færdigheder og holdninger.</p>	<p>Byram, M. (1997). <i>Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence</i>. Clevedon: Multilingual Matters.</p> <p>Byram, M. (2008). <i>From Foreign Language Education to Education for Intercultural Citizenship Essays and Reflections</i>. Multilingual Matters.</p> <p>Hauge Jensen, N. (2007). <i>La "languaculture" des élèves – développée dans les thèmes</i>. http://gerflint.fr/Base/Paysscandinaves2/nina.pdf</p> <p>Hauge Jensen, N. (2014). Sprogportrætter kan fortælle, hvad elever ved og tænker om sprog. <i>Sproglæreren</i>, 3, pp. 29-31.</p> <p>Lindschouw, J. (2015): "L'acquisition de compétences inter- et multiculturelles". <i>Synergies Pays Scandinaves</i> 9, pp. 111-126.</p> <p>Gregersen, A.S. (2007). Kulturundervisning i et transnationalt perspektiv. <i>Sprogforum</i>, 41: 43-46.</p> <p>Gregersen, A.S. (2009). La dimension culturelle dans l'enseignement de français à folkeskolen, l'école publique danoise. <i>Synergies Pays Scandinaves</i>, 4: 35-42.</p> <p>Gregersen, A.S. (2015). "Den kulturelle dimension i sprogfagene – kulturundervisning i et transnationalt perspektiv". I A.S. Gregersen (red.), <i>Sprogfag i forandring – pædagogik og praksis</i>. 2. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur: 55-85.</p> <p>Jensen, I. (2013). <i>Grundbog i kulturforståelse</i>. 2. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur.</p> <p>Risager, K. (2000). Lærerens interkulturelle kompetence. <i>Sprogforum</i>, 18: 14-20.</p> <p>Risager, K. (2003). <i>Det nationale dilemma i sprog- og kulturpædagogikken</i>. Akademisk Forlag.</p> <p>Risager, K. (2012). Verdensborgeren i sprog- og kulturpædagogikken. <i>Sprogforum</i>, 55: 14-20.</p> <p>Risager, K. (2014). Om at analysere kultur i læremidler. <i>Sprogforum</i>, 59: 78-86.</p> <p>Risager, K. (2016). Sprogfagene: Adgang til viden om verden. <i>Sprogforum</i>, 62: 21-27.</p> <p>Zarate, G., Levy, D. & Kramsch, C. (2008). <i>Précis du plurilinguisme et du pluriculturalisme</i>. Éditions des archives contemporaines.</p>
<p>Fagligt område 4</p> <p>Elevers læringsprocesser og evaluering for læring</p>	<p>Der sættes fokus på undervisningsaktiviteter, der fremmer elevernes mulighed for læring. Evaluering som læring refererer til</p>	<p>Allerup, P., Jansen M. og Weng P. (2011). <i>Evaluering i skolen – baggrund, praksis, teori</i>. Dafolo.</p> <p>Dobson, S. (2012). "Evaluering for læring". <i>Sproglæreren</i>, 3, pp. 14-17</p> <p>Lund, K. (2015). "Fokus på sproglæring og pædagogiske implikationer for undervisningen". I Gregersen, A. S.</p>

	lærers og elevers metaforståelse for evaluering <i>for læring</i> . Evaluering <i>for læring</i> fokuserer på elevernes læringsmuligheder.	(red.) <i>Sprogfag i forandring – Pædagogik og Praksis</i> . Samfundslitteratur, pp. 129-168. Lindschouw, J. (under udgivelse) . Le feed-back entre pairs, points de focalisation et opinions. <i>40 ans de Pratiques</i> . Maslo, E. (2015) . Subjektive mål som drivkraft for sprog og læring. <i>Sprogforum</i> 61, pp. 64-72. Stenius Stæhr, L. (2011) . De nationale test – positiv eller negativ washback på undervisningen? <i>Sprogforum</i> 52, pp. 19-26.
Fagligt område 5 Fagdidaktik (herunder læremiddelanalyse)	Lærerens fagdidaktiske valg er en central medskaber af klassekulturen i en klasse. Kramsch taler om at skabe 'det tredje rum' som udtryk for det sted, hvor den sproglige og kulturelle mangfoldighed ses som en ressource (også A. Holmen)	Andersen, H.L, S. Fernandez, D. Frstrup og B. Henriksen (red.) (2015) . <i>Fagdidaktik i sprogfag</i> . Fredriksberg. Frydenlund Jensen, N. H. (2013) . Hvad skal vi med fransk i skolen? <i>Liv i skolen</i> . Årg. 15, nr.2, pp. 52-56 Gregersen, A. S. (red.) (2017) . <i>Tidlig sprogstart i skolen</i> . Frederiksberg: Samfundslitteratur Gregersen, A. S. (red.) (2015) . <i>Sprogfag i forandring</i> . Samfundslitteratur (2. udgave). Holmen, A. (2015) . "Sproglig diversitet blandt eleverne i grundskolen – fra problem til potentiale". I Gregersen, A. S. (red.) <i>Sprogfag i forandring – Pædagogik og Praksis</i> . Samfundslitteratur, pp. 23-54. Lebreton, M. (2015) . <i>La didactique des langues et ses multiples facettes</i> . Riveneuve éditions. Martinez, P. (2011) . <i>La didactique des langues étrangères</i> . Presses Universitaires de France. (1. udgave 1996). Meyer, B. (2014) . Sprogundervisning med iPads lige ved hånden. <i>Sproglæreren</i> 59, pp. 42-50 Risager, K. (2014) . Om at analysere kultur i læremidler. <i>Sprogforum</i> 59, pp. 78-86. Risager, K. (2018) . Representations of the World in Language textbooks. Bristol: Multilingual Matters. Secher Schmidt, M. (red.) (2011) . <i>Klasseledelse og fag – at skabe klassekultur gennem fagdidaktiske valg</i> . Dafolo.
Fagligt område 6 Tidligere sprogstart	Forskning og praksiserfaringer i den tidligere sprogstart viser, at elever generelt er glade og motiverede for at møde franskfaget tidligere i deres skoleforløb. Undervisningserfaringer påpeger nødvendigheden af	Daryai-Hansen, P., Gregersen, A. S., Revier, R. L. og Søgaard, K. (2015) . "Tidligere sprogstart: Forskningsanbefalinger og pædagogiske veje at gå". I Gregersen, A. S. (red.) <i>Sprogfag i forandring – pædagogik og praksis</i> . Samfundslitteratur (2. udgave), pp. 247-284 Daryai-Hansen, P. og Gregersen, A.S. (2015) . Forskningsbaseret og læringsmålstyret undervisning i den tidligere sprogstart. <i>Sproglæreren</i> 2, pp. 8-12. Daryai-Hansen, P. Gregersen, A. S., Søgaard, K (2014) . Tidligere sprogstart: begrundelser og praksisanbefalinger. <i>Sprogforum</i> 58, pp. 19-25. Daryai-Hansen, P. Gregersen, A.G., Lundh, S. D. (2014) . Tidlig fransk og tysk. <i>Sprogforum</i> 58, pp. 60-67.

	<p>en meget veltilrettelagt og didaktisk fokuseret planlægning, hvis undervisningen skal give gode muligheder for elevernes sproglige og kulturelle læring.</p>	<p>Gregersen, A. S. (2017). " Flersproget og flerkulturel didaktik, interkulturel undervisning og læring". I A.S. Gregersen (red.), <i>Tidlig sprogstart i skolen</i>. Frederiksberg: Samfundslitteratur: pp. 55-85.</p> <p>Gregersen, A. S. og J. Ringon (2017). L'enseignement précoce du FLE dans un contexte plurilinguistique et pluriculturel. <i>FranskNyt</i>, 274 :pp. 32-35.</p> <p>Jacobsen, S. K. og Olsen, M. (2015). "Kompetenceområder i sprogfagene – engelskfaget i et didaktisk perspektiv". I Gregersen, A. S. (red.) <i>Sprogfag i forandring – pædagogik og praksis</i>. Samfundslitteratur (2. udgave), pp. 285-330.</p> <p>Jensen, I. (2013). <i>Grundbog i kulturforståelse</i>. 2. udg. Frederiksberg: Samfundslitteratur.</p> <p>Kirkebæk, M. J. og Lund, K (2014). Syv myter om begyndersprog, <i>Sprogforum</i> 58, pp. 12-18.</p>
--	---	--

Litteratur om tværgående indsatsområder med relevans for faget/fagområdet:

<p>It og medier</p>	<p>Hansen, T. I. og Bundsgaard, J. (2013). <i>Kvaliteter ved digitale læremidler og ved pædagogiske praksisser med digitale læremidler: forskningsbaseret bidrag til anbefalinger, pejlermærker og kriterier i forbindelse med udmøntning af midler til indkøb af digitale læremidler</i>. Ministeriet for Børn og Undervisning.</p>
<p>Innovation og entreprenørskab</p>	<p>Hansen, T. I. og Bundsgaard, J. (2011). Innovationscirklen – en model for brugerdreven innovation. <i>Cursiv. IT-didaktisk design</i>, 8. Aarhus Universitet, pp. 35-58.</p>
<p>Faglig læsning</p>	<p>Mulvad, R. (2015). <i>Sprog i skole. Læseudviklende undervisning i alle fag</i>. Akademisk Forlag. (2. udgave)</p>
<p>Inklusion og differentieret undervisning</p>	<p>Laursen, H. P. (2010). <i>Dansk som andetsprog – pædagogiske og didaktiske perspektiver</i>. Dansk lærerforening.</p>

Øvrige vidensressourcer

(her angives øvrige vidensressourcer, som kan understøtte den løbende studieproces – videncentre, relevante tidsskrifter, webantologier etc)

Sprogforum. Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Århus: Århus Universitetsforlag.

<http://www.unipress.dk/tidsskrifter/sprogforum/>

Sproglæreren. Meddelelsesblad for Sproglærerforeningen.

<http://www.sproglærerforeningen.dk/cms/index.php?page=bladet>

Fransk Nyt. Fransk lærerforeningens medlemsblad.

<http://fransklærerforeningen.weebly.com/fransknyt.html>

Synergies Pays Scandinaves. Revue du Gerflint

<http://gerflint.fr/synergies-pays-scandinaves>

Le français dans le monde. Tidsskrift for: FIPF - Fédération Internationale des Professeurs de Français.

<http://www.fiplv.org/>

Pratiques linguistique – littérature - didactique

<http://www.pratiques-cresef.com/>

L'institut Français au Danemark

www.franskprog.dk

Centre:

ECML – *European Center for Modern Languages* er et fælleseuropæisk netværk, hvor landene udveksler viden og erfaringer inden for sprogundervisning. Centeret hører under Europarådet og har eksisteret siden 1994. Danmark er medlemsstat nummer 32 og medlem fra 2013. www.ecml.at

INFODOK – Informations- og dokumentationscenter for fremmedsprogspædagogik. AU Library, Campus Emdrup (DPB). <http://library.au.dk/betjeningssteder/campus-emdrup-dpb/infodokvelkommen/>

Bilag 1: Redegørelse for videngrundlag som kriterium for institutionsakkreditering

Definition af uddannelsernes videngrundlag som ét af fem kriterier for institutionsakkreditering (Danmarks Akkrediteringsinstitut 2013:11):

4.3. Kriterium III. Uddannelsernes videngrundlag

Kriterium III: Uddannelsernes videngrundlag

Institutionen har en praksis, som sikrer, at uddannelser og undervisning til stadighed baserer sig på et videngrundlag, der svarer til uddannelser af den givne type på det givne niveau og giver et solidt grundlag for opnåelse af uddannelsernes mål.

Uddybning:

Videngrundlag omfatter institutionens strategiske og praktiske arbejde med at sikre, at relevant og opdateret viden lægges til grund for uddannelserne og inddrages aktivt i den løbende undervisning. Institutionen skal sikre:

- at uddannelserne er tilknyttet relevante faglige miljøer og løbende baserer sig på ny viden, som er relevant for uddannelser af den givne type på det givne niveau, og som er tilvejebragt i henhold til lovgivningens bestemmelser om uddannelsernes videngrundlag,
- at underviserens faglige kvalifikationer er opdaterede og løbende udvikles,
- at underviserne deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forskningsmiljøer, udviklingsmiljøer eller beskæftigelsesområder, jf. uddannelsernes lovbestemte videngrundlag, og løbende inddrager viden og erfaringer herfra i undervisningen,
- at de studerende har kontakt til det relevante videngrundlag, fx gennem inddragelse i aktiviteter relateret hertil.

Danmarks Akkrediteringsinstitution (2013): *Vejledning til institutionsakkreditering*
(<http://akkr.dk/wp-content/uploads/akkr/130701-Vejledning-om-institutionsakkreditering-endelig.pdf>)